

Právní aspekty

Prezentace je vytvořena v rámci projektu ZIP, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0016170

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Co víte o autorskoprávní ochraně děl?

Co vás v této oblasti zajímá?

Autorské právo

Co je předmětem ochrany autorského zákona?

- Upravuje **zákon č. 121/2000 Sb.** o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Předmětem autorského práva je dílo
- Osobnostní vs. majetková práva autora

Co je dílo?

Dílo je *jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřena v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam¹*

Dílo může být:

- Literární – beletrie, literatura faktu
- Umělecké – malba, fotografie, film, architektura
- Vědecké – odborná monografie, vědecký článek
- Počítačový program – stejná ochrana jako literárního díla
- Databáze
- Sborník – časopis, výstava, encyklopedie
- Tvůrčí zpracování jiného díla

Co dílem není:

- Námět díla sám o sobě
  - Denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě
  - Myšlenka
  - Postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie
  - Matematický a obdobný vzorec, statistický graf
-
- Námět díla vs. dokončené dílo a jeho části

Osobnostní práva autora

- Rozhodnout o **zveřejnění díla**
- **Osobovat si** autorství
- Na **nedotknutelnost** díla

- Autor se jich nemůže vzdát, nedají se převést na jinou osobu a po smrti zanikají

Majetková práva autora

Užití díla:

- **Rozmnožování** – vytváření kopií a napodobenin
- **Rozšiřování** – zpřístupňování díla nebo jeho částí
- **Pronájem** – zpřístupňování díla s cílem zisku
- **Půjčování** – zpřístupňování díla bez účelu zisku
- **Vystavování** – umožnění vnímání díla

- Zanikají 70 let po smrti posledního z autorů

Sdělování veřejnosti:

- Živé provozování a jeho přenos
- Provozování ze záznamu a jeho přenos
- Vysílání rozhlasem nebo televizí
- Přenos rozhlasového nebo televizního vysílání
- Provozování rozhlasového či televizního vysílání
- Jiné

Co například právní předpisy, veřejné registry nebo lidová slovesnost?

Jsou to díla? Vztahuje se na jejich tvůrců autorskoprávní ochrana?

Výjimka ve veřejném zájmu

Autorská ochrana se nevztahuje na:

- **Úřední dílo** – předpis, rozhodnutí, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík, návrh úředního díla, včetně úředního překladu, sněmovní a senátní publikace, obecní kroniky, státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy
- **Výtvary tradiční lidové kultury** – pokud není všeobecně známé jméno autora díla
- **Občanské a náboženské obřady** – bez hospodářského prospěchu

Výjimka pro volné užití

Užití díla pro **osobní potřebu**, přičemž nemá z jeho užití ekonomický prospěch nebo obchodní zisk:

- a) fyzická osoba pro svou osobní potřebu (učitel)
- b) právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba pro vlastní vnitřní potřebu (škola)
- c) na objednávku pro osobní potřebu fyzické osoby,
- d) na objednávku pro vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby
  - Zhotovení **rozmnoženiny** díla **na papír** nebo podobný podklad
  - Nevztahuje se na vydaný notový záznam hudebního či hudebně dramatického díla

Citace

- Zákon umožňuje používat **výňatky** nebo **drobné celé díla** ve vlastním díle, při vyučování pro ilustrační účely nebo pro účely kritiky či recenze
- Vždy je nutné uvést **jméno autora**, **název díla** a **pramen**
- **malá** x **velká** x **výuková** citace

Knihovní licence

- Nejen knihovny ale i školská zařízení mohou zhotovovat rozmnoženiny pro archivační účely
- Umožňuje **zpřístupnit dílo pro žáky v online prostředí**, zároveň však musí znemožnit zhotovování dalších rozmnoženin
- Škola může **půjčovat** originály nebo rozmnoženiny vydaných děl z fondu školní knihovny, přičemž autorovi nevzniká právo na odměnu
- Nevztahuje se na zvukové a audiovizuální záznamy

Výjimka pro užití díla v rámci školních představení a užití školního díla

- Využití díla při školních představeních, kde účinkují výhradně žáci, studenti nebo učitelé školy bez přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního zisku
- Škola, která využije k výuce nebo vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem pro splnění studijních povinností (školní dílo) bez přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu

Jaké veřejné licence znáte?

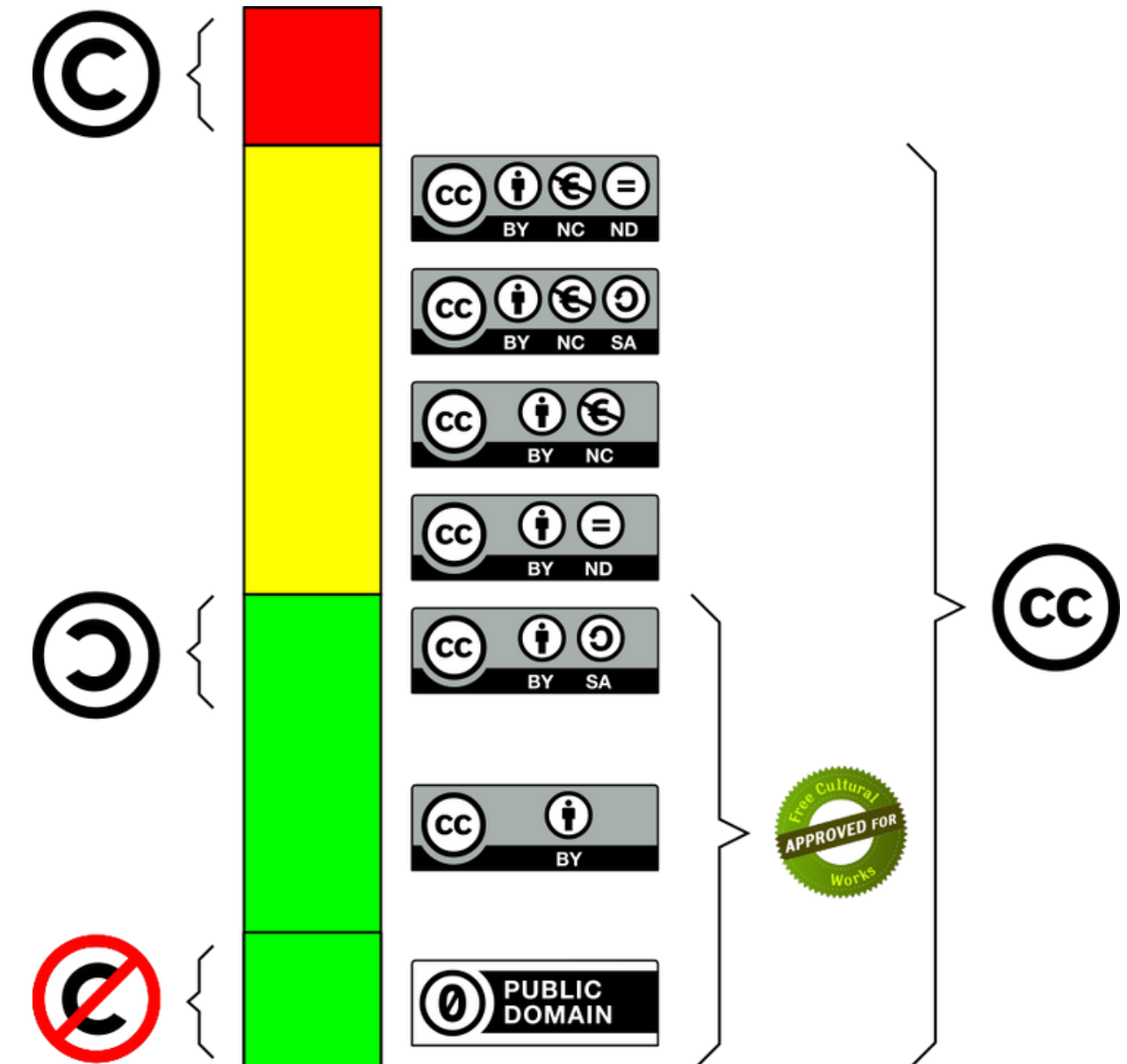

Creative Commons

- Sada licencí, které umožňují publikování díla online s licenční ochranou, přičemž poskytovatel a uživatel nejsou v přímém kontaktu
- Podporují jednodušší šíření obsahu

Licence CC

Právo		Dílo šířit
Právo		Dílo upravovat
Povinnost		Uvést původ
Povinnost		Nevyužívat dílo komerčně
Povinnost		Zachovat licenci
Povinnost		Nezpracovávat

GNU General Public License

- Licence známá hlavně v souvislosti s publikováním softwaru
- Silně copyleftová licence
- Umožňuje volnou modifikaci díla, zároveň však vyžaduje zachování stejné licence pro celé nové dílo

Projděte si některé databáze ze souboru v interaktivní osnově, a zkuste vyhledat jednotlivé licenční podmínky. Porovnejte licenční ujednání placených a volných databází.

Citace

Jaká citační norma se používá na vašem oboru?

Citační styly

- **APA** - *American Psychological Association*

- Příjmení, J. (Rok). *Název: Podnázev* (Údaj o vydání). Nakladatel.

- **CBE/CSE** - *Council of Science/Biology editors*

- Příjmení J, Příjmení J. *Název. Vydání. Sekundární autor. Místo vydání: Nakladatel; Rok vydání.*

- **ACS** - *American Chemical Society*

- Příjmení, J.; Příjmení, J. *Název: Podnázev, Číslo svazku, Vydání; Název edice, Číslo edice; Nakladatel: Místo vydání, Rok vydání.*

- **ČSN ISO 690** - *Česká státní norma International Organization for Standardization*

- PŘÍJMENÍ, Jméno, Jméno PŘÍJMENÍ a Jméno PŘÍJMENÍ. *Název: Podnázev. Vydání. Sekundární autor. Místo vydání: Nakladatel, Rok vydání. ISBN.*
- PŘÍJMENÍ, Jméno, Jméno PŘÍJMENÍ a Jméno PŘÍJMENÍ, Rok vydání. *Název: Podnázev. Vydání. Sekundární autor. Místo vydání: Nakladatel. ISBN. < Harvard>*

- **HARVARD:** je souhrnné označení pro citační styly s formou Jméno-rok v zápisu textu; např. ISO a APA

Citační manažery

- **CitacePRO** – možnost přihlášení přes identitu MU
- **Zotero** – dostupný jako desktopová aplikace i rozšíření pro Chrome

Vyzkoušejte si práci s libovolným citačním manažerem.

Zdroje

1. Zákon č. 121/2000 Sb.: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), 2010–2023. Zákony pro lidi [online]. [cit. 2023-07-25].
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>
2. MYŠKA, Matěj, Libor KYNCL, Radim POLČÁK a Jaromír ŠAVELKA. *Veřejné licence v České republice* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012, [cit. 2021-10-15]. ISBN 978-80-263-0344-2.
Dostupné z: <https://is.muni.cz/www/matej.myska/Prirucka.pdf>
3. Licenční prvky, 2023. Creative Commons Česká republika [online]. [cit. 2023-07-25]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/licence-cc/licencni-prvky/>
4. Metodický portál RVP [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Autorská práva pro autory. Dostupné z: <http://autori.rvp.cz/obecne-informace/autorska-pravidla>

Použité obrázky

- The-question-mark-350170_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/otazn%c3%adk-podepsat-ot%c3%a1zka-dot%c3%a1zat-se-350170/>
- Creative-commons-785336_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/creative-commons-deriv%c3%a1ty-785336/>
- Creative-commons-785335_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/creative-commons-nekomer%c4%8dn%c3%ad-dolar%c5%af-785335/>
- Share-alike-785337_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/sd%c3%adlet-podobn%c4%9b-creative-commons-cc-785337/>
- Font Awesome 5 brands creative-commons-remix.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Font_Awesome_5_brands_creative-commons-remix.svg
- Font Awesome 5 brands creative-commons-by.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Font_Awesome_5_brands_creative-commons-by.svg
- Font Awesome 5 brands creative-commons-share.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Font_Awesome_5_brands_creative-commons-share.svg
- Creative Commons Semaforoa.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Creative_Common_Semaforoa.svg
- Copyleft-40848_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlín: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/copyleft-symbol-svoboda-40848/>